

Plenum

Torsdag 2.4.2020 kl. 16.02—22.05

3.1. Muntlig fråga om stödjande av företagen under coronavirussituationen (Sakari Puisto saf)

Muntligt spörsmål MFT 43/2020 rd

Muntlig frågestund

Talman Matti Vanhanen: Till frågorna. Ledamot Puisto.

Debatt

16.04 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Koronatilanteen taloudelliset vaikutukset tulevat olemaan suuria, kun yritysten ja yksityisrittäjien kassavirta sakkaa pahasti ja samanaikaisesti ongelma on akuutti. Tämä koskee myös näiden yritysten työntekijöitä. Normaalioloissa erilaisia tukia on jaettu sellaisillekin yrityksille, jotka eivät ole niitä tarvinneet. Nyt puolustettavina ovat suomalainen työ ja yrittäjäyys poikkeusoloissa. Monet terveet yritykset eivät kestä, jos kustannukset juoksevat mutta tuloja ei ole. Näiden firmojen on päästävä yli ainakin vaikeimmat kuukaudet, jotta konkurssien ja irtisanomisten aalto vältetään. On myös tärkeää, että vaikeuksiin joutuvien tilannetta korjataan — emme voi toistaa 90-luvun virhettä. Kysyn arvoisalta ministeriltä: aikooko hallitus lisätä toimintakykyisten pk-yritysten tukia, ja miten seurataan, että toimet kohdistuvat mahdollisimman oikeaan paikkaan?

16.05 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja on täsmälleen oikeassa kysymyksessä. Nämä ovat täysin ratkaisevia kysymyksiä siinä, kun katsotaan sitä, miten tästä kriisistä mennään eteenpäin, nimenomaan talouden ja työllisyyden kautta. Kaikissa toimissa, mitä hallitus tekee, taustalla on mahdollisimman hyvä työllisyyden ylläpitäminen, ja siinä yrityksillä on keskeinen rooli. Lisäbudjetissa laitettiin miljardi lisää rahaa yritysten suoriin tukiin eli ely-keskusten ja Business Finlandin kautta, yksityisrittäjille tuli siinä pieni tuki. Mutta kyllä ongelma on ilman muuta se, että tämä kasvaa koko ajan. Ja hallituksessa on yleisesti ollut henki, että lisäbudjettia voidaan tehdä lisää tarpeen mukaan. Mutta koko ajan pitää muistaa myös se, että ei tarkoitus ole lähteä laajentamaan sitä kompensointia muuten kuin siltä osilta, miten tulee kustannuksiin liittyviä kompensointieja. Eli jos yrityksellä on kiinteitä kustannuksia, pyrimme kompensoimaan niitä ja hakemaan sinne apua, mutta tulotason tipahtamisessa [Puhemies koputtaa] meillä ei ole niihin edellytyksiä.

16.06 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritysten tilanne on tosiaan vaikea. Jos firmat lähtevät alta, menevät työpaikatkin ja merkittävä siivu julkisen talouden rahoitus pohjasta. Ainakin jotain tukea on päätetty antaa yrittäjille tähän akuuttiin tilanteeseen. Nyt tukien ehdoksi on tosin laitettu esimerkiksi yrityksen kehittäminen, vaik-

Punkt i protokollet PR 44/2020 rd

ka ensisijaista on kuitenkin pitää firma edes hengissä tämän vaikean ajan. Toiminnan kehittäminen on varmasti monelle yritykselle tarpeen, mutta uusia tuotteita tai uusia markkinoita ei hankita käden käänteessä. Yrittäjät ovat muun muassa kertoneet, että on tullut tarve sepittää hakemuksiin tarinoita digitalisaatiosta ynnä muusta, jotta he saisivat tukea välittömään tilanteeseen. Arvoisa ministeri, tämä ei liene tarkoitus, joten kysyn: onko teillä tarkoitus puuttua tämänkaltaisiin esiin tuleviin ongelmiin pikimmiten?

16.07 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen hyvin tietoinen siitä, että niin Business Finlandin kuin elyn puolella kriteereissä on kehittämiseen liittyvät toimenpiteet. Toisaalta ohjeistus on se, että sitä tulkitaan verrattain laiveasti tällä hetkellä, enkä pane välttämättä pahakseni, vaikka yritykset tällä hetkellä myös miettivätkin sitä, mikä olisi heidän seuraava steppinsä eteenpäin. Mutta tunnistan erittäin hyvin tämän: me löydämme lukuisia aloja, joissa sinun on hirveän vaikea löytää kehittämisedeä siitä nykyisestä eteenpäin, ja tämä on tuskainen tilanne. Ja minä takaan ja alleviivaan, että minä teen joka ikinen päivä töitä niitten satojen viestien kanssa, joita tulee, että saataisiin jotain näistä vietyä eteenpäin, mutta tämä on vaikea tilanne. Ja sitten koko ajan pitää miettiä sitä, että tämä on tullut äärettömän nopeasti. Meillä tekevät hirveän hyvää työtä elykeskukset, Business Finland, Finnvera, mutta on tullut parissa viikossa sellainen vyöry päälle, että inhimillisyyden nimissä pitää antaa armoa myös heille vähäsen.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Kun on etukäteen tiedossa se, että ryhmistä kaikki ensimmäiset kysymykset liittyvät koronaan, niin käytännössä yhdistän lisäkysymykset ja varsinaiset kysymykset.

16.08 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varsinkin palvelualoilla yritykset ovat vaikeuksissa, kun ovet on suljettu kuukausiksi tai asiakkaat ovat muuten kaikonneet. Sadattuhannet työntekijät ovat yt-neuvottelujen piirissä. Samaan aikaan maatalous on päinvastaisissa ongelmissa, kun ulkomaalaisia kausityöntekijöitä ei saada matkustusrajoitusten vuoksi. Tämä osoittaa, miten vaarallista on jättää huoltovarmuuden kannalta elintärkeä sektori vierastyövoiman varaan. Toivomme, että tästä otetaan opiksi pitkällä tähtäyksellä.

Arvoisa puhemies! Maatalouteen on kuulemma mahdotonta saada kotimaasta työntekijöitä, ja suurimpana syynä mainitaan heikko palkkaus. Perussuomalaiset esittävät tänään kiireellistä väliaikaista lainsäädäntöä, jonka puitteissa epidemian vuoksi lomautetun tai irtisanotun henkilön oikeus työttömyysturvaan säilyisi tilanteessa, jossa hän ottaa vastaan huoltovarmuuden kannalta oleellista kausityötä. Tämä lisäisi työn houkuttelevuutta myös suomalaisten silmissä lisäämättä kuitenkaan maatalousyrittäjien kustannuksia. Kyse olisi tietysti nimenomaan tätä vuotta koskevasta järjestelystä.

Kysyn hallitukselta: onko teillä valmiutta tämänkaltaiseen toimenpiteeseen?

16.10 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on tänään juuri käsittelyssä lainsäädäntöesitys, jolla mahdollistetaan nyt tänne maahan jo päässeiden, kausityötä tekevien maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden mahdollisuus siirtyä työnantajalta toiselle, eli ei tarvitse siihen erikseen lupaa hakea.

Punkt i protokollet PR 44/2020 rd

Tämä tilanne on todella maataloudessa nyt akuutti, koska noin 15 000 kausityöntekijää on ollut työssä näillä tiloilla. Tällä hetkellä tehdään kylvötoita ja istutetaan taimia ja niin edespäin, eli nyt on se vaihe, jolloin luodaan pohja sille, mitä satoa sitten loppukesästä tullaan korjaamaan. Tästä syystä tämä uudistus palvelee sitä, että he, jotka nyt näissä kevätöissä ovat, voisivat myös siirtyä työnantajalta toiselle ja jatkaa täällä eri tehtävissä tehden työtä.

Tietenkin työvoiman saatavuuden kannalta on tärkeää keskittyä siihen, että tietoa menee nyt avoimena olevista työpaikoista. Sitä tehdään yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa, tiedotetaan oppilaitoksille, [Puhemies koputtaa] työvoimatoimistoille ja niin edespäin, jotta näihin työllistyisi mahdollisimman paljon.

Kaikki tehdään sen eteen, että maatalous saa työntekijänsä.

16.11 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Haatainen hyvin vastasi siihen, mitä tällä hetkellä jo tehdään, mutta suhtaudun kyllä hyvin avoimesti tämänkaltaisiin ajatuksiin, joita edustaja Halla-aho tässä nosti esille. Kannustan myös muita ryhmiä tuomaan näitä ratkaisuehdotuksia pöydälle. Hallitus suhtautuu niihin vakavasti ja ottaa ne mielellään vastaan. Me olemme yhdessä ison kriisin ja haasteen edessä. Tämä edustaja Halla-ahon esiin nostama haaste on yksi, mutta meillä on paljon muitakin haasteita, ja kyllä suhtaudun aidon vilpittömästi siihen, että yhdessä tätä kriisiä myös ratkaisemme, ja otamme tämän edustaja Halla-ahon esiin nostaman asian tarkasteluun.

16.12 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on surulista kerrottavaa mutta täyttä totta tänä päivänä: Minuun otti yhteyttä eräs yrittäjä, jolla on reilut 50 työntekijää, ja yritys on toiminut noin 25 vuotta. Koronakriisin vuoksi yrityksen liikevaihto on tippunut noin 80 prosenttia. Mitä heidän pitäisi tehdä, arvoisa hallitus? Työntekijät ovat olleet nyt noin 70-prosenttisesti lomautettuna, olette ehdottaneet Finnvera-lainaa, mutta ymmärtääkseni se on kallis vaihtoehto ja yrittäjälle vaaditaan takuita 20-prosenttisesti. Business Finland -raha on yksi vaihtoehto, mutta se on tarkoitettu yrityksen kehittämiseen, kun taas nyt pitäisi pitää pystyssä yritykset, kuten edustaja Puisto mainitsi. Jokainen ymmärtää, että tällä hetkellä on hiukan haastavaa kehittää yritystä. Kysyn teiltä, arvoisa hallitus: oletteko ajatelleet suoraa tukea yrityksille ja sellaisilla keinoilla, että yrityksen on helppo saada se nopeasti?

16.13 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä hallituksessa on mietitty kaikkia mahdollisia keinoja ja on käyty läpi kaikki mahdolliset alueet. Sen voin sanoa, että tällä hetkellä ovat harvassa ne sektorit, joissa ei ole hätä, eli kyllä me tarvitsemme niitä avustuksia joka puolelle tällä hetkellä. Sitä, kuinka paljon meillä tulee liikkumatilaa, varmaan ensi viikon riihessä voidaan pikkasen linjata, mutta sanoisin oikeastaan tähän tapaukseen — en tietenkään tunne tapausta — että on vedottu hyvin vakavasti kaikkiin osapuoliin, niin pankkeihin, niin verottajaan, niin Finnveraan kuin elyynkin: tulkitkaa laveasti tällä hetkellä tilannetta. Olemme poikkeuksellisessa tilanteessa, ja se koskee kaikkia meidän toimijoita myös julkishallinnon puolella.

Frågan slutbehandlad.